

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ നവമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ ഷഷ്ടസ്കന്ധേ നവമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

തത്യാസൻ വിശ്വരൂപസ്യ ശിരാംസി ത്രീണി ഭാരത |
സോമപീഥം സുരാപീഥമന്നാദമിതി ശുശ്രൂമ || 1 ||

സ വൈ ബർഹിഷി ദേവേഭ്യോ ഭാഗം പ്രത്യക്ഷമുച്ചകൈഃ |
അവദദ് യസ്യ പിതരോ ദേവാഃ സപ്രശ്രയം നൃപ || 2 ||

സ ഏവ ഹി ദദൗ ഭാഗം പരോക്ഷമസുരാൻ പ്രതി |
യജമാനോഽവഹദ് ഭാഗം മാതൃസ്നേഹവശാനുഗഃ || 3 ||

തദ് ദേവഹേലനം തസ്യ ധർമാലീകം സുരേശ്വരഃ |
ആലക്ഷ്യ തരസാ ഭീതസ്തച്ഛീർഷാൺയച്ഛിനദ്രുഷാ || 4 ||

സോമപീഥം തു യത് തസ്യ ശിര ആസീത് കപിഞ്ജലഃ |
കലവികഃ സുരാപീഥമന്നാദം യത് സ തിത്തിരിഃ || 5 ||

ബ്രഹ്മഹത്യാമഞ്ജലിനാ ജഗ്രാഹ യദപീശ്വരഃ |
സംവത്സരാന്തേ തദഘ്രം ഭൂതാനാം സ വിശുദ്ധയേ |
ഭൂമ്യംബുദ്രുമയോഷിദ്ഭൃശ്ചതുർധാ വൃഭജുദ്ധരിഃ || 6 ||

ഭൂമിസ്സുരീയം ജഗ്രാഹ ഖാതപൂരവരേണ വൈ |
ഈരിണം ബ്രഹ്മഹത്യായാ രൂപം ഭൂമൗ പ്രദൃശ്യതേ || 7 ||

തുര്യം ഛേദവിരോഹേണ വരേണ ജഗുഹൂർദ്ദ്രമാഃ |
തേഷാം നിർയാസരുപേണ ബ്രഹ്മഹത്യാ പ്രദൃശ്യതേ || 8 ||

ശശ്വത്കാമവരേണാഹസ്തൂരിയം ജഗുഹുഃ സ്ത്രിയഃ |
രജ്ജോരുപേണ താസ്യംഹോ മാസി മാസി പ്രദൃശ്യതേ || 9 ||

ദ്രവ്യഭൂയോവരേണാപസ്തൂരിയം ജഗുഹൂർമലം |
താസു ബുദ്ധുദധേനാഭ്യാം ദൃഷ്ടം തദ്ധാരതി ക്ഷിപൻ || 10 ||

ഹതപുത്രസ്തതസ്ത്വഷ്ടാ ജുഹാവേന്ദ്രായ ശത്രുവേ |
ഇന്ദ്രശത്ത്രോ വിവർധസ്യ മാ ചിരം ജഹി വിദിഷം || 11 ||

അമാൻവാഹാർയപചനാദുത്ഥിതോ ഘോരദർശനഃ |
കൃതാന്ത ഇവ ലോകാനാം യുഗാന്തസമയേ യഥാ || 12 ||

വിഷ്വഗ്വിവർധമാനം തമിഷുമാത്രം ദിനേ ദിനേ |
ദഗ്ധശൈലപ്രതീകാശം സന്ധ്യാഭ്രാനീകവർചസം || 13 ||

തപ്തതാമ്രശിഖാശ്ശശ്രൂം മധ്യാഹ്നാർകോഗ്രലോചനം || 14 ||

ദേദീപ്യമാനേ ത്രിശിവേ ശൂല ആരോപ്യ രോദസീ |
നൃത്യന്തമുന്നദന്തം ച ചാലയന്തം പദാ മഹീം || 15 ||

ദരീഗംഭീരവക്ത്രേണ പിബതാ ച നദസ്തലം |
ലിഹതാ ജിഹ്വയർക്ഷാണി ഗ്രസതാ ദുവനത്രയം || 16 ||

മഹതാ രൗദ്രദംശ്രേണ ജ്യോഭമാണം മുഹൂർമുഹുഃ |
വിത്രസ്താ ദുദ്രുവൂർലോകാ വീക്ഷ്യ സർവേ ദിശോ ദശ || 17 ||

യേനാവൃതാ ഇമേ ലോകാസ്തമസാ ത്വാഷ്ടമൂർതിനാ |
സ വൈ വൃത്ര ഇതി പ്രോക്തഃ പാപഃ പരമദാരുണഃ || 18 ||

തം നിജ്ജ്ഞുരഭിദ്രുത്യ
 സഗണാ വിബുധർഷഭാഃ |
 സ്വൈഃ സ്വൈർഭിദ്വാസ്ത്രശസ്ത്രൗഘൈഃ
 സോഽഗ്രസത് താനി കൃത്സ്നശഃ || 19 ||

തതസ്തേ വിസ്തിതാഃ സർവേ വിഷണ്ണാ ഗ്രസ്തതേജസഃ |
 പ്രത്യഞ്ചമാദിപുരുഷമുപതസ്ഥുഃ സമാഹിതാഃ || 20 ||

ദേവാ ഉൗചുഃ
 വായുംബരാഗ്ന്യപ്ക്ഷിതയസ്ത്രിലോകാ
 ബ്രഹ്മാദയോ യേ വയമുദ്വിജന്തഃ |
 ഹരാമ യസ്മൈ ബലിമന്തകോഽസൗ
 ബിഭേതി യസ്മാദരണം തതോ നഃ || 21 ||

അവിസ്തിതം തം പരിപൂർണകാമം
 സ്വേനൈവ ലാഭേന സമം പ്രശാന്തം |
 വിനോപസർപത്യപരം ഹി ബാലിശഃ
 ശ്വലാംഗുലേനാതിതിതർതി സിന്ധുഃ || 22 ||

യസ്യോരുശുംഭേ ജഗതിം സ്വനാവം
 മനുർയഥാഽബധ്യ തതാര ദുർഗം |
 സ ഏവ നസ്ത്യാഘ്രഭയാദ് ദുരന്താ -
 ത്രത്താത്യാശ്രിതാൻ വാരിചരോഽപി നൂനം || 23 ||

പുരാ സ്വയംഭൂരപി സംയമാംഭ -
 സ്വദീർഘവാതോർമിരവൈഃ കരാലേ |
 ഏകോഽരവിനാത്പതിതസ്തതാര
 തസ്മാദ് ഭയാദ് യേന സ നോഽസ്തു പാരഃ || 24 ||

യ ഏക ഇൗശോ നിജായയാ നഃ
 സസർജ യേനാനുസൃജാമ വിശ്വം |
 വയം ന യസ്യാപി പുരഃ സമീഹതഃ
 പശ്യാമ ലിംഗം പൃഥഗീശമാനിനഃ || 25 ||

യോ നഃ സപത്തൈർഭൃശമർദ്യമാനാൻ
 ദേവർഷിതിർയങ്നൃഷു നിത്യ ഏവ |
 കൃതാവതാരസ്തനൂഭിഃ സ്വമായയാ
 കൃത്വാത്മസാത് പാതി യുഗേ യുഗേ ച || 26 ||

തമേവ ദേവം വയമാത്മദൈവതം
 പരം പ്രധാനം പുരുഷം വിശ്വമന്യം |
 വ്രജാമ സർവേ ശരണം ശരൺയം
 സ്വാനാം സ നോ ധാസ്യതി ശം മഹാത്മാ || 27 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
 ഇതി തേഷാം മഹാരാജ സുരാണാമുപതിഷ്ഠതാം |
 പ്രതീച്യാം ദിശ്യഭൂദാവിഃ ശംഖചക്രഗദാധരഃ || 28 ||

ആത്മതുൽയൈഃ ഷോഡശദിർവിനാ ശ്രീവത്സകൗസ്തുഭൗ |
 പര്യുപാസിതമുന്നിദ്രശരദംബുരുഹേക്ഷണം || 29 ||

ദൃഷ്ട്വാ തമവനൗ സർവ ഇൗക്ഷണാഘാദവിക്ലവാഃ |
 ദണ്ഡവത് പതിതാ രാജംഛരനൈരുത്ഥായ തുഷ്ടുവുഃ || 30 ||

ദേവാ ഉഘുഃ
 നമസ്തേ യജ്ഞവീര്യായ വയസേ ഉത തേ നമഃ |
 നമസ്തേ ഹ്യസ്തചക്രായ നമഃ സുപുരുഹൂതയേ || 31 ||

യത് തേ ഗതീനാം തിസൃണാമീശിതുഃ പരമം പദം |
നാർവാചീനോ വിസർഗസ്യ ധാതർവേദിതുമർഹതി || 32 ||

ഓം നമസ്തേസ്തു ഭഗവൻ നാരായണ
വാസുദേവ്യാദിപുരുഷ മഹാപുരുഷ മഹാനുഭാവ
പരമമംഗല പരമകൽയാണ പരമകാരുണിക
കേവല ജഗദാധാര ലോകൈകനാഥ സർവേശ്വര
ലക്ഷ്മീനാഥ പരമഹംസപരിവ്രാജകൈഃ
പരമേണാത്മയോഗസമാധിനാ പരിഭാവിത -
പരിസ്തുടപാരമഹംസ്യധർമേണോദ്ഘാടിതതമഃ -
കപാടദ്വാരേ ചിത്തേത്ഥിപാവൃത ആത്മലോകേ
സ്വയമുപലബ്ധനിജസുഖാനുഭവോ ഭവാൻ || 33 ||

ദുരവബോധ ഇവ തവായം വിഹാരയോഗോ
യദശരണോശരീര ഇദമനവേക്ഷിതാസു -
ത്ഥമവായ ആത്മനൈവാവിക്രിയമാണേന
സഗുണമഗുണഃ സൃജസി പാസി ഹരസി || 34 ||

അഥ തത്ര ഭവാൻ കിം ദേവദത്തവദിഹ
ഗുണവിസർഗപതിതഃ പാരതന്തർയേണ സ്വകൃത -
കുശലാകുശലം ഫലമുപാദാത്യാഹോസി -
ദാത്മാരാമ ഉപശമശീലഃ സമഞ്ജസദർശന
ഉദാസ്ത ഇതി ഹ വാവ ന വിദാമഃ || 35 ||

ന ഹി വിരോധ ഉഭയം ഭഗവത്യപരിഗണിത -
ഗുണഗണേ ഈശ്വരേണവഗാഹ്യമാഹാത്മ്യേർവാചീന -
വികൽപവിതർകവിചാരപ്രമാണാദാസകുതർക -
ശാസ്ത്രകലിലാന്തഃകരണാശ്രയദുരവഗ്രഹവാദിനാം
വിവാദാനവസര ഉപരതസമസ്തമായാമയേ

കേവല ഏവാത്മമായാമന്തർധായ കോ
 ന്വർമോ ദുർഘട ഇവ ഭവതി സ്വരൂപദ്വയാഭാവാത് || 36 ||

സമവിഷമമതീനാം മതമനുസരസി യഥാ
 രജ്ജുഖണ്ഡഃ സർപാദിധിയാം || 37 ||

സ ഏവ ഹി പുനഃ സർവവസ്തുനി വസ്തുസ്വരൂപഃ
 സർവേശ്വരഃ സകലജഗത്കാരണകാരണഭൂതഃ
 സർവപ്രത്യഗാത്മത്വാത് സർവഗുണാഭാസോപലക്ഷിത
 ഏക ഏവ പര്യവശേഷിതഃ || 38 ||

0.0in അഥ ഹ വാവ തവ മഹിമാമൃതരസസമുദ്ര -
 വിപ്രുഷാ സകൃദവലീഡയാ സ്വമനസി
 നിഷ്യന്ദമാനാനവരതസുഖേന വിസ്താരിത -
 ദൃഷ്ടശ്രുതവിഷയസുഖലേശാഭാസാഃ
 പരമഭാഗവതാ ഏകാന്തിനോ ഭഗവതി
 സർവഭൂതപ്രിയസുഹൃദി സർവാത്മനി നിതരാം
 നിരന്തരം നിർവൃതമനസഃ കഥമു ഹ വാ ഏതേ
 മധുമന പുനഃ സ്വാർഥകുശലാ ഹ്യാത്മപ്രിയ -
 സുഹൃദഃ സാധവസ്ത്വച്ചരണാംബുജാനുസേവാം
 വിസൃജന്തി ന യത്ര പുനരയം സംസാരപർയാവർതഃ || 39 ||

ത്രിഭുവനാത്മഭവന ത്രിവിക്രമ ത്രിനയന
 ത്രിലോകമനോഹരാനുഭാവ തവൈവ വിഭൂതയോ
 ദിതിജദനുജാദയശ്ചാപി തേഷാമനുപക്രമ -
 സമയോദ്യമിതി സ്വാത്മമായയാ
 സുരനരമൃഗമിശ്രിതജലചരാകൃതിഭി -
 ര്യഥാപരാധം ദണ്ഡം ദണ്ഡധര ദധർഥ

ഏവമേനമപി ഭഗവഞ്ജഹി ത്യാശ്രമുത
യദി മന്യസേ || 40 ||

അസ്മാകം താവകാനാം തവ നതാനാം തത
തതാമഹ തവ ചരണനലിനയുഗലധ്യാനാ -
നുബദ്ധഹൃദയനിഗഡാനാം സ്വലിംഗവിവരണേനാ -
ത്മസാത്കൃതാനാമനുകമ്പാനുരഞ്ജിതവിശദ -
രുചിരശിശിരസ്നിതാവലോകേന വിഗലിത -
മധുരമുഖരസാമൃതകലയാ ചാന്തസ്താപ -
മനഃപാർഹസി ശമയിതും || 41 ||

അഥ ഭഗവംസ്തുവാസ്മാഭിരഖിലജഗ -
ദുത്പത്തിസ്ഥിതിലയനിമിത്തായമാനദിവ്യ -
മായാവിനോദസ്യ സകലജീവനികായാനാ -
മന്തർഹൃദയേഷു ബഹിരപി ച ബ്രഹ്മപ്രത്യഗാത്മ -
സ്വരൂപേണ പ്രധാനരൂപേണ ച യഥാദേശകാല -
ദേഹാവസ്ഥാനവിശേഷം തദുപാദാനോ -
പലംഭകതയാനുഭവതഃ സർവപ്രത്യയസാക്ഷിണ
ആകാശശരീരസ്യ സാക്ഷാത്പരബ്രഹ്മണഃ
പരമാത്മനഃ കിയാനിഹ വാർഥവിശേഷോ
വിജ്ഞാപനീയഃ സ്വാദ് വിസ്തൂലിംഗാദിഭിരിവ
ഹിരണ്യരേതസഃ || 42 ||

അത ഏവ സ്വയം തദുപകൽപയാസ്മാകം
ഭഗവതഃ പരമഗുരോസ്തവ ചരണശത -
പലാശ്ചായാം വിവിധവൃജ്ജിനസംസാര -
പരിശ്രമോപശമനീമുപസൃതാനാം വയം
യത്കാമേനോപസാദിതാഃ || 43 ||

അഥോ ഈശ ജഹി ത്യാശ്ചം ഗ്രസന്തം ഭുവനത്രയം |
ഗ്രസ്താനി യേന നഃ കൃഷ്ണ തേജാംസ്യസ്തായുധാനി ച || 44 ||

ഹംസായ ദഹനിലയായ നിരീക്ഷകായ
കൃഷ്ണായ മൃഷ്ടയശസേ നിരുപക്രമായ |
സത്സംഗ്രഹായ ദവപാഥമനീജാശ്രമാപ്ത -
വന്തേ പരീഷുഗതയേ ഹരയേ നമസ്തേ || 45 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
അഥൈവമീഡിതോ രാജൻ സാദരം ത്രിദശൈർഹരിഃ |
സ്വമുപസ്ഥാനമാകർണ്യ പ്രാഹ താനഭിനന്ദിതഃ || 46 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച
പ്രീത്യാഹം വഃ സുരശ്രേഷ്ഠാ മദുപസ്ഥാനവിദ്യാ |
ആത്മൈശ്വര്യസ്യുതിഃ പുംസാം ഭക്തിശ്ചൈവ യയാ മയി || 47 ||

കിം ദുരാപം മയി പ്രീതേ തഥാപി വിബുധർഷഭാഃ |
മയ്യേകാന്തമതിർനാൻയൻമന്തോ വാഛരതി തത്ത്വവിത് || 48 ||

ന വേദ കൃപണഃ ശ്രേയ ആത്മനോ ഗുണവസ്തുഭ്യക് |
തസ്യ താനിച്ഛതോ യച്ഛേദ് യദി സോഽപി തഥാവിധഃ || 49 ||

സ്വയം നിഃശ്രേയസം വിദ്വാൻ ന വക്ത്യജ്ഞായ കർമ ഹി |
ന രാതി രോഗിണോഽപഥ്യം വാഛരതോ ഹി ഭിഷക്തമഃ || 50 ||

മഘവൻ യാത ഭദ്രം വോ ദധ്യഞ്ചമൃഷിസത്തമം |
വിദ്വാവ്രതതപഃസാരം ഗാത്രം യാചത മാ ചിരം || 51 ||

സ വാ അധിഗതോ ദധ്യഞ്ചശ്വിഭ്യാം ബ്രഹ്മ നിഷ്കലം |
യദ്വാ അശ്വശിരോ നാമ തയോരമരതാം വ്യധാത് || 52 ||

ദധ്യന്താഥർവണസ്തപ്രേഷു വർമാഭേദ്യം മദാത്മകം |
വിശ്വരൂപായ യത് പ്രാദാത് ത്വഷ്ടാ യത് ത്വമധാസ്തതഃ || 53 ||

യുഷ്മഭ്യം യാചിതോശ്വിഭ്യാം ധർമജ്ഞോഽംഗാനി ദാസ്യതി |
തതസ്തൈരായുധശ്രേഷ്ഠാ വിശ്വകർമവിനിർമിതഃ |
യേന വ്യത്രശിരോ ഹർതാ മത്തേജ ഉപബൃംഹിതഃ || 54 ||

തസ്മിൻ വിനിഹതേ യൂയം തേജോഽസ്രായുധസമ്പദഃ |
ഭൂയഃ പ്രാപ്സ്യഥ ഭദ്രം വോ ന ഹിംസന്തി ച മത്പരാൻ || 55 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ഷഷ്ഠസ്കന്ധേ നവമോദ്യായഃ ||